

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 16. Maia V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 16 Maia. III. O sposobie wprowadzenia sprawy, o registrach, odkładaniu sprawy i o stawiających. 11. Wpisy po upłynionym terminie obwieszczenia czyni Pisarz lub jego pomocnik, wyraża dzień oddania obwieszczenia wydanego, odebranego przez stronę, lub położonego w iey dobrach, i podług pierwszeństwa w przechodzeniu numer dołącza. 12. Wokanda spraw przybita będzie na drzwiach Sądowych. 13. Dwojaki jest registr Sądowy, jeden ordynaryjny drugi remissowy. W ordynaryjnym mieszczą się sprawy o summy po Jezuickie z Dyplomatów lub lokacyi późniejszej wynikające. W remissowym mają się mieścić sprawy jeszcze niezakończone lub z ogólnej rezolucyi albo szczególnego zlecenia Kommissyi Edukacyney lub skarbowey sądzić zaczęte, lub sądzić miane. Gdyby innego rodzaju fundusze odkryć się miały lub przy były, o których punkt 15 Ukazu 21 Grudnia 1807 roku wyraża, Kommissya wyda rozrządzenie: sprawy zaś o iakąkolwiek posiadłość Edukacyną przybyłą do funduszow od 1805 roku, należeć także będą do rejestru remissowego. 14 W sprawach rejestru remissowego komunikacya dokumentow od iedney kadencyi do drugiej dozwala się: na drugim terminie pod upadkiem decyduje się. Komunikacyą zaprzysięga od funduszu Plenipotent, a strona przeciwna lub Archiwista, albo obydwaj osobiście, przed Kommissyą lub z iey dozwolenia w innych Aktach. 15. Kto nie stawia na terminie pierwszy raz, niestanie winy płaci, iak za Kondemnatę w naywyższych instancyach. Na drugim terminie sądzi się ostatecznie i ostatecznie. 16. Dylacye czyli odroczenia miejsce mieć mogą tylko w następujących przypadkach. (a) Jeżeli podług prawa Plenipotent wnosi w sposobie przepisany przez prawo, że strona nie mogła wykonać przysięgi dla choroby, Sąd raz ieden na odroczenie pozwoli, a przed wprowadzeniem sprawy, strona przysięże iako istotnie była chorą. (b) Gdyby sam Sąd z sprawy poznał potrzebę przypozwania lub rekwirowania o papiery które nie są złożone, a pokazały się być potrzebne. (c) Jeżeli z sprawy pokaże się potrzeba przypozwania niewchodzącego w sprawę. (d) W sprawie nawet w której jeszcze Pozew nie był wydany do Kommissyi edukacyney, skarbowey lub sądowej, wyznaczonej z Seymu 1775 roku, przed komunikacyą dokumentow wolno jest prosić o odłożenie sprawy. 17. Te wszystkie dylacye iednak raz tylko ieden dozwolonemi być mogą. 18. Każdy kto tylko ma Plenipotencyą od strony, wnosi interes na piśmie: odpowiedź nawet komunikują sobie nawzajem pierwsi sta-

wający. Przymówienie się słowne pod żadnym pozorem niebędzie dozwolone. Wniesienia stron są wprzysłowności chcących się znajdować. 19. Akcessorya wszystkie razem wniesione być mają. 20. Ilacya ad omisa czyni się nieodwrotnie naypóźniej w trzy dni po ogłoszonym wyroku. Cokolwiek tylko załatwione jest Dekretem, to wnosć niewolno i Sąd nie przyjmie.

IV. O sposobie decydowania i ogłaszania wyroku i o kadencyach. 21. Jak tylko skończone zostaną wniesienia; na ustępie nie zostają tylko osoby do składu Kommissyi należące. 22 Jak zacznie się decyzja tak przerwana być niemoże. 23. Większość decyduje, równość zdań rozwiązuje Prezydujący. Stosownie do Ordynacyi Kommissyi Edukacyney 1776 roku 30 Listopada, sekretne kreski na żądanie iednego Kommissarza danemi będą. 24. Dwa będą Sentencyonarze, ieden Sądowy drugi Ekonomiczny. Przytomni podpisują. Te Sentencyonarze Kommissarze utrzymują: Kommissarze radzący wyręczać ich mogą. 25. Jeżeli spełnienie wyroku, stosownie do punktu 24 Ukazu 21 Grudnia 1807 roku, zawieszają się, tedy Sąd strony tylko uwiadamia, że sprawa jest zawieszona: kiedy zaś Dekret spełnić się powinien, wyrok przeczytany zostaje. 26. Przyłącza się zaraz wskazanie exekucyi dekretów bez potrzeby Dekretu executionis. 27. Do innych Magistratur zwykłym komunikacyi sposobem robi się odniesienie. 28. Trzy będzie kadencyi ordynaryjnych: iedna 25 Kwietnia, druga 1 Lipca trzecia 20, Września. Interessa ekonomiczne mniejszej wagi, iak mają być w czasie niekadencyowym ułatwiane, Kommissya w miarę potrzeby da urządzenie.

V. O kosztach prawnych. 29. Ktokolwiek jest pozwanym i wskazanym na płacenie należytości, płaci kosztu prawne które zaraz przy Dekrecie Kommissya wymienia. 30. Od każdego wypisu z Akt Kommissyi piszący za Arkusz mający 24 Wiersze na iedney stronie wezmie złotych trzy. Od Dekretu i pieczęci Kommissyney nie strona nie płaci prócz poszlin. Takową tedy ordynacyą Kommissya Sądowa edukacyina ułożyła, podpisała, do Akt wszelkich przestać przez środki prawem wskazane, tudzież do Szkół i Obywatelów postanowiła. Dan na Sessyi w Zytomierzu 1808 roku 9 dnia Lutego.

Kommissya Sądowa Edukacyina do Litewskich, Białoruskich, i Mińskiej Guberniów przez Jmieni JEGO IMPERATORSKIEY Mości Ukaz dnia 21 miesiąca Grudnia 1807 roku Rządzącemu Senatowi wydany Ustanowiona. Wszystkim Sądom Ziemskim, Grodzkim, Urzędowi, Jurydykcyom, Magistratom, dóbr po Jezuickich i innych własno-

ści edukacyjnych Possessorom, Szkołom wszelkiego nazwiska i obywatelom tych Gubernii do wiadomości podaje. 1. Ukaz Monarszy, do tego obwieszczenia przyłączony, zawiera przepisy o dobrach i funduszach edukacyjnych, wyraża jakie są części składające ten fundusz, nakomiec iaka jest władza i obowiązki tej Magistratury. 2. W wykonaniu tego prawa wydała Kommissya dla własnych czynności i dla stron przychodzących porządkowe ordynacyi swojej postanowienia, które równie drukiem upowszechnione Kommissya przesyła. 3. Ogłaszając Kommissya ku powszechnemu uwielbieniu skutki najłaskawszej dobroci JEJEGO IMPERATORSKIEJ Mości, że obok najwyższej panowania władzy, stawia raczy troskliwą opiekę swoją bezpieczeństwa własności obywatelskich, i funduszów dla edukacyi narodowej przeznaczonych, w której pomnożeniu wspierając święte przodków naszych cele, rozciągając zaś zamiary własne do najodleglejszych pokoleń szczególności, sięga obszernością stosunków wydanego ukazu przeszłe i następne wieki, a tem samem uwiecznia mądrości Rządu swojego niezrównane chwały i błogosławieństwa. Takie chęci swojego Monarchy przedsięwzięcie dopełniać z gorliwością Kommissya, w czynnościach swoich Sądowych i Ekonomicznych będzie miała za powinność wszystkie fundusze edukacyjne w dobrach, summach, i wszelkich własnościach, tak z rozrządzenia niegdyś Seymu 1775 roku zakończonego po zniesieniu przez Bullę Stolicy Apostolskiej Zakonu XX. Jezuitów, na edukacyą młodzi Kraiowej obróconych, iako też z dóbr i sum, które należały do Zgromadzeń duchownych przez ostatni podział Kraju Polskiego za granicę odeszłych, a podług Konwencyi trzech Dworów do Imperium Rossyjskiego przyłączonych, dopiero zaś z daru dobroczynnego Monarchy, funduszowi edukacyjnemu ustąpionych, wyśledzeniem i sprawdzeniem praw na takowe possessye służących, iako też wyrachowaniem zaległości tych funduszów zebrać i wyjaśnić; dobra w zawiadowaniu Uniwersytetu będące i Beneficya duchowne na rzecz tegoż Uniwersytetu oddane przez wspólne z Rektorem ułożenie projektu urządzić, summy funduszowe z iakichkolwiek źródeł wynikłe a przez naturę swoją do masy własności edukacyjnej należące, dawniej pod władzą Kommissyi edukacyjnej Polskiej administrowane, po części jeszcze dla nieukończonych spraw do odzyskania pozostałe, następnie zaś w zawiadowanie izb skarbowych pod rządem dzisiejszym objęte, w kapitałach i procentach, w remanentach przychodach i rozchodach obrachować, też summy, po wydobyciu z ważnych niegodności i zatrudnień w całkowitej zupełności do ustanowień szkolnych przywrócić; Tabele ogólną wszystkich funduszów edukacyjnych z uporządkowaniem każdego szczegółów na utrzymanie Uniwersytetu Wileńskiego i szkół jego Wydziału ułożyć, stan kassy edukacyjnej w stałych i pewnych dochodach ubezpieczony, od kassy skarbowej odosobniony, ażeby wedle praw krajowych i ukazu Monarszego na żadne inne przedmioty nie

był obróconym, Rektorowi Uniwersytetu dla strzeżenia jego całości pod wiedzą Kuratora i najwyższym dozorem Ministra oświecenia zostawić, sprawy wszystkie własności i osób funduszu edukacyjnego tyczące się w Kommissyi byłej edukacyjnej niedokończone, z sporów i procedurów rozpoczętych teraz będące, iako też nadal przy oświeceniu całej rzeczy wypaść mogące, bądź to z Obywatelami Kraiowemi, bądź też ze skarbem IMPERATORSKIM ostatecznie rozstrząsać; Archiwum funduszowe, i ułatwienie sposobów zebrania aktów do niego należących urządzić. Reszta podobnie.

S. PETERSBURG VS. d. 5 Maja. D. 21 kwietnia znakomita Finlandyi Szwedzkiej twierdza Sweaborg poddała się wojsku Rossyjskiemu. J. J. Mość na podziękowanie Panu Zastępów za tak znakomite zwycięstwo z całą familią udał się do Jsakiewskiej cerkwi, gdzie uprzedził Monarchę cały Synod, duchowieństwo, znaczniejsi obywatele posłowie zagraniczni, tłum ludu niezliczony d. 27 kwietnia. Imperator Jmośćjechał konno otoczony Generałami świty swojej; familia Imperatorska w bogatych ekwipażach, cała gwardya konna i piesza z artylleryą, i pólki armuskie stojąc w parady czyniły honory iadącym przyzwolite. Po zakończonem nabożeństwie gdy śpiewano Te Deum, w twierdzy ognia dawano z armat, wojsko strzelało po trzykroć z ręcznej broni. Z cerkwi J. J. Mość udał się do monumentu Piotra I, u którego podnóżka gdy stanął z Cesarzewiczem W. X. Konstantynem, wojska przechodząc w parady oddawały uczciwość Monarsze i monumentowi. Wieczorem całe miasto oświetlono. Tym sposobem oddane zostały dzięki Najwyższemu Panu, a Piotrowi W. część należna, iako temu który podbił częścią Finlandyi, przez prawnuka jego Imperatora Alexandra, który całą prowincyą zawojuował.

W nadgródę zasług otrzymali 12 letnią arendę: tajny konsyliarz Bem woytowstwo Mirzewickie, starostwo Lisowickie, małą Przeworską, i Wiacewice w Słonimskim; GM. X. Szachowski starostwo Bahymcwickie w Rzeczyckim; GM. Lambert starostwo Purwianskie w Szawelskim; GM. Micki starostwo Giełdziańskie i dzierżawę Pławskinie w Telszewskim; GM. Lwow starostwo Niemonoyckie w Trockim i dzierżawę Gudakiemie, wszyscy bez płacenia kwarty, i po ustalej dzierżawie terazniejszych possessorów; co niżej nastąpi, tymczasem z nich każdy pewny dochód ze skarbu odbierać będzie. GL. Bardakowi r. 1793 dane były prawem dożywotniem Kościeniewicz czyli Czerwonydwor; teraz dożywocie przemienia się w 12 letnią dzierżawę.

Wice Admiral Sariczew będzie kommandantem Sweaborgskiego portu; GM. Bułatow kommandantem Sweaborga; GM. Woronow kommandantem artylleryi tamże. GM. Otto Szeferm Kurlandzkiego pólku dragonii; GM. Repniński Tiraspolskiego.

PARYZ d. 30 kwietnia. Donieśliśmy niedawno, że Hiszpani przychylni X. Pokoju, albo

przynajmniej którzy nie są jego nieprzyjaciółami, o nim rozumieją i piszą, zbijając rozrzucane od przeciwników pogłoski; teraz kładziemy co o nieszczęśliwym człowieku, przyszłych losach jego, co o zaszłej rewolucyi, tej przyczynach, skutku, i końcu w Bayonne rozumieją.

Spodziewamy się, piszą z Bayonne, wkrótce być świadkami zdarzeń bardzo ważnych, którym podobnych niewiele okazują dzieje ludzkie, sprawa jest wielka, strony dostojne, obrany pośrednik poważny; zgadnąć nie można z pewnością skrytych zamiarów Napoleona; łatwo jest cokolwiek wnioskować o przyszłych jakie da wyrokach, temu który sposob myślenia i postępowania Monarchy Francuzkiego zważał ciągle i pilnie. Rozruchy gminne rowolucyą Francuzką zaczęły; tych używali długo Jakobini, gdy chcieli najgorsze bezprawia zamienić w prawo; podobne rozruchy skutek podobny w drugich krajach sprawiły; to samo stało się u Hiszpanów. Takie rozruchy najbardziej starał się potłumić Napoleon, iako wzruszające porządek i spokojność narodową, od nich najbardziej usiłował odwieść i oduczyć Francuzów. Kto ich jest sprawcą? domyślić się nie trudno; Mocarstwo zamorskie, z lądu wywołane, widzi niepodobieństwo zyskania dawnego wpływu dla siebie, dopóki nie zasieie ziarna niezgody w pałacach Królewskich, umysłów gminnych nie zburi przeciw prawnej zwierzchności. To Mocarstwo czyliż rzeczywiście nie należy do terazniejszego w Hiszpanii zamieszania?

W tym narodzie wszystko zdawna przeciwieło się Anglikom. Król był niewzruszony w przywiązaniu do Francuzkich interessów, i przyjaźni dla autora wielkiego związku, który przysiągł wolność morzu i żegludze przywrócić. Pierwszy Minister jego X. Pokoju był uznany za gorliwego stronnika politycznych z Francją związków, które Hiszpańskiemu Królestwu zaręczały pokoy wiekuisty, obiecując w przyszłości już blizkiey zwrot czasów kwitnących. Narod Hiszpański wspierał mądre zamiary swoich rządów cierpliwem znoszeniem klęsk wojny przypadkowych, iakie czasem iemu zadawali Anglicy, w przerwie handlu, naieżdżaniu osad zamorskich. Zgadzało się z interessem Brytańni W. taki dwór i narod zakłócić; środki na ten koniec użyte nie są do tąd wiadome. Rzecz jest podobna do prawdy, że pierwsze ogniwo tego łańcucha znaleźć się może w onym spisku Escurialskim odkrytym w miesiącu Pazdzierniku r. 1807; którego sprawców chciał naprzód ukarać Karol 4, lecz później wszystkim przebaczył.

Od onego czasu dwór Madricki był widowskim smutnem i bolesnem dla Hiszpanów i postronnych; domowa niezgoda w panującej rodzinie wkorzeniona i głośna obudziła partye uspione; tysiączne powieści biegać zaczęły w narodzie o pierwszym Ministrze X. Pokoju, który wprowadzić władzy najwyższej onemu poruczoney nigdy nie użył na szkodę oyczyzny, mógł jednak czasem na złe iey używać, nie iak słusność ścisła kazała. Oblakano więc opinią narodu; człowiek którego

upadku i zguby Anglia pragnęła, oskarżony został że chciał sprzedać nieprzyjaciółom Hiszpańskie porty, a flott koronnych użyć do haniebnej ucieczki, do której Dóm Burboński zniewolić postanowił. Te powieści służyły naprzód za pobudkę następującym rozruchom, później nowemi przydatkami powiększone, bunt usprawiedliwić miały; skutek ich ten jest, że świat zdumiały uyrzał z pogorszeniem oycy zkrzywdzonego przez syna i z tronu zepchniętego.

Tak chciał rozum i przyrodzenie, żeby cnotliwe serca oświadczyły się gorliwie za Karolem 4 i Ministrem jego przyjacielem. Wierzyć temu rozsądny nie będzie, żeby ten Monarcha i X. Pokoju nagle, bez przyczyn i pobudek odstępując dawney polityki swojej, przez niepojęte oblakanie zamienił udzielność na niewolę, poddał się w moc Angielską, i na okrętach tego narodu żeglując do nowego świata, w Mexico i Peru żując pod opieką Jerzego 3, prawdziwemi byli ieniami Brytańnow. Gdziekolwiek obrałby mieszkanie Karol 4, nigdzie mieć nie mógł władzy, udzielności, znaczenia, powagi, prawdziwey wolności. Chciał, mówią, X. Pokoju niezmienny swój majątek unieść z Hiszpanii. O iakże w niepewney ręce złożyłby mniemane owe 600 millionów zebrań gotowizny, powierzając wszystko Anglikom.

W Londynie więc najpodobniey szukać trzeba początku i źródła tych rozruchow świat gorzących. Anglicy w Europie dokazywać chcieli, co czynią codziennie bezkarnie w Indyi, buntując synów przeciw rodzicom i krewnym, ażeby z ich rozdzielenia korzyść odniosła kompania wschodnia. Czytamy o tém najnowsze pisma przez samych Anglików wydane, i zliczmy jeśli można buntury gminne, zbrodnie domowe, których sprawcami są Anglicy, z których jeszcze przechwalać się śmieją. Słowem rewolucya w Araniuez sprawiona w niczem nie różni się od onych, które codziennie mieszają spokojność Indyjskich Xiążąt w mieszkaniu ich własnem. Podobno czas jest niedaleki, że Anglicy nie będą mogli rozwiać wynalazków niesprawiedliwej polityki nad brzegami Indu i Gangesu; niżeli to stanie się na wschodzie Azji, jest czuwająca Opatrzność w Europie, która hamuje fakcye, powściąga intrygi skryte w zaciszu domowem, karze rozruchy gminne, które Brytańnia W. tak długo roznosi po tym lądzie nieszczęśliwym.

Dey Algierski coraz gwałtowniey z Europey. czykami postępuje. Nie dawno do rządu przystąpił, inwestytury od Sułtana nie odebrał, pewnym nie jest wierności woysk swoich, wpiętany w niepomyślną wojnę z Berem Tunetu, czyni jednak i mówi do narodów, iakby wszystkie iemu hołdowały. Zalecił Konsulom Szwedzkiemu, Duńskiemu, Hollenderskiemu przynosić podatki, Amerykańskiemu złożyć 18 t. piastrow niby nadgrody za 9 Algerczyków poymanych przez okręt RPtey; i do morza wrzuconych gdy korsarz miał z nim zaczynać walkę. Konsul Szwedzki zgodził się na żądanie; inni do pałacu zawołani oświadczyli, że nic dać nie mogą dopóki rozkazu od

swoich rządów nie odbiorą. Dey pogroził, iż jeśli wkrótce nie uczynią zadość woli jego, wszyscy z familiami każe okuć w kaydany, i do robot odesłać. Amerykańskiemu dał na wybor, zaliczyć sumę; albo zwrócić 9 Algerczyków, czyli też wydać 9 Amerykanów, którzy natychmiast powieszonemi być mieli. Konsul Duński przekładając stan dzisiejszy kraju swojego, donosił że okręt podarki niosący dla Deia przez Anglików jest poymany, co zaświadczył Konsul Brytański W; proszono więc o małą przewłokę, ale Dey porwał kazał mówiącego Ministra w pałacu, i do więzienia zawlec wśród urągania zboieckiego gminu. Nieszczęśliwy człowiek dzwigał kaydany 60 funtów ciężkie, zmieszany z tłumem niewolników; odwieżdżającym przyjaciółom stawiał się wesoły, żonę i 5 dziecię wziętych do siebie polecając. Przecie na prośbę wszystkich Konsulów Dey kazał uwolnić Duńskiego, który już do robot publicznych był użyty. Niema żadnej pewności, ażeby gwałt podobny nie ponowił się w każdej chwili. Niewolników Europejskich w Algerze ucisk jest wielki; 450 Portugalczyków trzymają zamkniętych, którym ponieważ dwór Lisboński dawno żołdu nie przysyłał, a Dey nic nie dawał, wszyscy okropnie niedź doznają. Officyerowie z matkami równie cierpieć przymuszeni. Nie mniej stan jest opłakany wielu Neapolitańczyków. Dey ma nadzieję na wstępie kampanii przysięść zdobyć Tunis, i liczbę niewolników swoich pomnożyć 3 t. których spodziewa się znaleźć w tym mieście; dopiero za wszystkich ma postanowić okup najwyższy. A ponieważ ulegając okolicznościom na żądanie Imperatora Napoleona musiał puścić na wolność ludu nie mało, zdaie się iż nadgradzając sobie szkodę tym bardziej uciska cudzoziemców.

Senator Lucian Buonaparte Rzym opuściwszy przejeżdżał przez Florencję, iak słyhać do Bayonne; gdzie już miał stanąć. Akademia Lisbońska G. Junot X. Abrantes członkiem swoim obrała. O uwolnienie Konsula Duńskiego imieniem kolegów mówił do Deia Francuzki. Wyrokiem w Bayonne pisanym rozkazał Napoleon, że ponieważ Kongres handel narodu swego zupełnie zawiesił, wszystkie więc okręta Amerykańskie iakby z portów Angielskich wychodzące mają być w sekwestr brane. Do woysk w Hiszpanii będących kazano przyłączyć jeszcze 50 t. żołnierza ze Włoch wziętego; do tej zaś krainy mają przeysć półki niektóre ze Szląska.

COPPENHAGA d. 1 Maia, Jest wiadomość, że d. 22 kwietnia dywizya woysk Szwedzkich wtargnowszy do Norwegii, zwyciężoną została pod Blakiar; 5 Officyerow, 300 żołnierzy zabranych w niewolę Norwegianie do Christianii odesłali. Doniesienie przez Szwecję odebrane jest ważniejsze; po długich sporach w Parlamencie Brytańskim Oppozycja dokazała, iż woyska tego narodu przeznaczone do północnej wyprawy już na flotę zabrane i wyjścia pod żagle blizkie, posilkować nie będą Gustawa Adolfa, lecz w domu na obronę własnego kraju zostając, już na ląd miały wysiadac.

Zboże u nas jest bardzo tanne; żywności dostatek. Z rozkazu rządowego wyszła odpowiedź na manifest wojenny Króla Gustawa Adolfa; tego pisma osnovę później umieścimy. Flotty nieprzyacielskie blizko brzegów Duńskich krążące nie dotąd nie przedsięwzięły; potęga ich coraz powiększa się nowo przybywającemi okrętami. Kapitan Jessen z Góthemburga donosi, że z nim i towarzyszymi jego dobrze obchodzą się nieprzyjaciele, wszystkim Officyerom szpadę zostawiono. Marszałek Bernadotte mieszka w Fionii; jeden z Generałów jego był temi d. w Coppenhadze, ztąd do Cronenburga pośpieszył. Karność żołnierzy Francuzkich i Hiszpańskich wychwalają mieszkańcy Duńscy.

LONDYN d. 18 kwietnia. Do wyspy Madery tak wielu Portugalczyków oyczynę własną opuszczających przybyło, że Gubernator Angielski G. Beresford utrzymać wszystkich nie mogąc, część znaczną do Brezylji odsyłać musi. Biegła pogłoska, że nasze woyska wyspę Hiszpańską Teneriffa opanowały; lecz rząd milczy o tej zdobyczy; podobnym sposobem wątpiemy o przypadku zdarzonym w Buenos Ayres zwycięzcy G. Liniers; ten niewiadomo z jakich pobudek miał być aresztowany przez Hiszpanów, którzy papiery jego zapieczętowali; jeśli tak jest, przypisać trzeba nieszczęście rycerza domowej rewolucyi Hiszpańskiej. Miasto Ceuta miało być szturmowane przez Anglików; lecz gdy wodzowie na wyprawę posłani uyrzeli, że załoga Hiszpańska liczy więcej 6 t. żołnierza, a twierdze opatrzone przyzworcie do obrony, zaniechali przedsięwzięcia, na inny czas odkładając, gdyż W. Brytannia wspomnianego miejsca potrzebuie, żeby morze śródziemne mogła trzymać zamknięte.

Kupcy nasi do wtargnienia Francuzkiego handlujący w Portugallii, prośbę podali Parlamentowi, żądając ze skaibu nadgrody za szkodę poniesioną przez nagłe przerwanie kupieckich interesów, uwożenie towarów, zostawienie w mocy nieprzyacielskiej niektórych. Odpowiedzi żadnej nie dano dla tej zapewne przyczyny, że kupcy bogaci bez rządowego wsparcia mogą swoje interesa utrzymać w kwitnym stanie. Z rachunków przez Ministra wojennego złożonych w izbie niższej widzimy, że w roku terażn. utrzymanie woysk regularnych kosztuje narodowi naszemu 17 millionów Sterlingów, milicyi zaś blizko 3 millionów. Powątpiwać niektórzy, żeby ochotnicze korpusy do 300 kilkadziesiąt t. liczone od rządu były dopełnione; co jednak dziś nie jest najtrudniej, gdy wielu fabrykantów czeladź swoją bez pracy i zarobku nie chcąc utrzymywać do domów odesłali. Lord Howe na miejscu zmarłego G. Lake został Gubernatorem w Plymouth. Umarł w stolicy naszej weteran 87 letni Kempenfeldt rodem z Szwecyi, brat sławnego Admirała, który wiele znakomych przysług uczynił Anglii oyczynie przysposobionej, r. 1782 z okrętem Royal George od 110 armat przypadkowo utonął w Portsmouth.